

Canl? Ders Etkile?im Düzeyi Belirleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Canl? Ders Etkile?im Düzeyi Belirleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18376>

Özet

Canlı Ders Etkileşim Düzeyi Belirleme Ölçeği (CDEBDÖ), özellikle uzaktan eğitim ortamlarında gerçekleştirilen canlı (senkron) derslerin etkileşim seviyesini ölçmek amacıyla Güler Erkan Karaman tarafından 2015 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, sadece etkileşim düzeyini belirlemekle kalmaz, aynı zamanda bu verilerin bir otomatik kestirim sisteminin tasarlanması sürecinde temel veri kaynağı olarak kullanılmasını sağlar. Ölçek, canlı derslerin dört ana faktör üzerinden değerlendirilmesine olanak tanıyarak, öğrenci ve öğretim üyesi arasındaki iletişim kalitesini ve öğrenme ortamının aktifliğini nicel olarak ortaya koymayı hedefler.

Anahtar Kelimeler

Canlı ders, etkileşim düzeyi, uzaktan eğitim, psikometrik, ölçek geliştirme, Faktör Analizi, otomatik kestirim sistemi.

Yazarlar

Güler Erkan Karaman

Amaç

Canlı Ders Etkileşim Düzeyi Belirleme Ölçeği'nin temel amacı, senkron çevrimiçi öğrenme ortamlarında gerçekleştirilen etkileşim seviyesini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Ölçek, eğitimcilerin ve araştırmacıların, canlı derslerin pedagojik etkinliğini ve öğrenci katılımını değerlendirmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, ders materyallerinin, öğretim stratejilerinin ve teknolojik altyapının etkileşimi destekleme kapasitesini analiz etmek için kritik öneme sahiptir.

Bu geliştirme çalışmasının bir diğer önemli amacı ise, ölçekten elde edilen puanlar kullanılarak canlı ders etkileşim düzeyini otomatik olarak kestirebilen bir sistemin tasarlanmasına temel oluşturulmasıdır. Bu sayede, gelecekteki değerlendirme süreçlerinin daha hızlı ve nesnel hale getirilmesi hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçek, canlı ders ortamındaki etkileşimin çok boyutlu yapısını ölçmeyi hedefleyen bir yapıyı temsil eder. Geliştirme sürecinde yapılan analizler, etkileşimin dört farklı faktör altında toplandığını göstermektedir (faktör isimleri kaynakta belirtilmemiştir, ancak dört faktörlü bir yapı olduğu doğrulanmıştır). Bu faktörler genellikle öğrenci-öğrenci etkileşimi, öğrenci-öğretmen etkileşimi, içerikle etkileşim ve teknik/pedagojik destek etkileşimi gibi boyutları kapsamaktadır.

CDEBDÖ, bu dört faktör üzerinden puanlar oluşturularak, canlı dersin genel etkileşim düzeyini ayrıntılı bir şekilde analiz etme yeteneğine sahiptir. Ölçek, katılımcıların algılarının 5'li Likert derecelendirme sistemi üzerinden toplamaktadır.

Geçerlik

Canlı Ders Etkileşim Düzeyi Belirleme Ölçeği'nin Geçerlik çalışmaları, geliştirilen dört faktörlü modellerin doğrulanması üzerine odaklanmıştır. Yapısal geçerliği desteklemek amacıyla, model oluşturma sürecinden başlaması olarak 30 ek canlı dersin analizi gerçekleştirilmiştir.

Bu başlaması analizde, hem geliştirilen ölçek aracılığıyla elde edilen değerlendirme sonuçları hem de tasarlanan otomatik kestirim sistemi aracılığıyla elde edilen sonuçları karşılaştırılmıştır. Dört faktör için ayrı ayrı oluşturulan puanlar arasındaki ilişkinin incelenmesi, ölçeğin otomatik sistemle uyumlu ve tutarlı sonuçlar ürettiğini gösteren önemli kanıtlar sağlamıştır, bu da ölçeğin ölçtüğü yapıyı doğru bir şekilde temsil ettiğini desteklemektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin Güvenirlilik kanıtları iki temel yöntemle hesaplanmıştır: iç tutarlılık ve test yarlama yöntemi.

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı Cronbach alfa hesaplaması ile belirlenmiştir. Bu analiz sonucunda katsayı 0,886 olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Test Yarlama Yöntemi (Split-Half Reliability): Ölçeğin güvenirliliği, test yarlama yöntemi kullanılarak da hesaplanmıştır. Bu yöntem sonucunda elde edilen Spearman Brown iki yarım test korelasyonu 0,753 olarak tespit edilmiştir.

Elde edilen bu güvenirlilik kanıtları, Canlı Ders Etkileşim Düzeyi Belirleme Formunun, canlı derslerin etkileşim seviyesini belirleme amacıyla bilimsel olarak güvenilir bir araç olarak kullanılabilmesi sonucunu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin psikometrik yapısı, temel olarak Faktör Analizi teknikleri kullanılarak oluşturulmuştur. Bu analizler, canlı ders etkileşiminin karmaşık doğasını basitleştirerek, dört temel faktör altında toplanabileceğini göstermiştir. Bu dört faktör, ölçek puanlamasının ve değerlendirmesinin temelini oluşturmaktadır. Geçerlik bölümünde de belirtildiği üzere, bu dört faktör için oluşturulan modeller, başlaması veri setleri üzerinde test edilerek yapısal geçerlikleri sağlanmıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Developmental)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme (1= hiçbir zaman - 5= her zaman)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Uzaktan Eğitim Ortamlarında Canlı Ders Katılımları (Öğrenci veya Gözlemci)

Yaş Grubu: Üniversite Düzeyi veya Yetişkin Eğitime Katılımları (Çalışma doktora tezi kapsamında yürütülmüştür.)

Popülasyon Detayları: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülen doktora tezi kapsamında belirlenen örneklem.

Test Metodolojisi: Canlı derslerin etkileşim düzeyinin hem katılımcılar hem de gözlemciler tarafından değerlendirilmesi için kullanılan, dört faktörlü yapıya dayalı bir gözlem/değerlendirme araçtır.

Anahtar Kelimeler

Güler Erkan Karaman, Cronbach alfa, Spearman Brown, Geçerlik, Güvenirlik, doktora tezi.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Güler Erkan Karaman'ın 2015 yılında Atatürk Üniversitesi'nde tamamladığı doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir.

Test Yılı: 2015

İzinler ve Ücret: Akademik kullanım için genellikle tez kaynak gösterilerek izin alınması gerekmektedir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için yazarla iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Karaman, E, G. (2015). Canlı Ders Etkileşim Düzeyi Belirleme Ölçeği'nin geliştirilmesi ve otomatik kestirim sisteminin tasarlanması (Doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Tezin orijinal bağlantısı YÖK Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [canli-ders-etkilesim-duzeyi-belirleme-olcegi-toad.pdf](#)

Canlı Ders Etkileşim Düzeyi Belirleme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynak içeriğinde ölçek maddeleri (soru listesi) sunulmamıştır. Maddeler, Karaman (2015) doktora tezinin tam metninde yer almaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM